

6.1 Padavimai apie Lietuvos vietas

Lietuvių padavimas

Mergos akmuo

Prie Valkininkų yra akmuo – kaip mergina atrodo. Iš po jo vanduo bėga, stebuklingas vanduo. 1923 metais aš ten buvau. Pasakoja: kai važiavo duktė į **jungtuves**, motina pasakė, kad ji **pavirstų** akmeniu. Ji ir pavirto.

Bronislava Kerbelytė „Žemės atmintis“

Lietuvių padavimas

Vištyčio ežeras

Kur dabartinis Vištytis, tenai nebuvo to didžiulio ežero, bet tekėjo tik mažytis mažytukas upelis. Prie to upelio atėjo jauna mergaitė **velėt skalbinių**. Ir, tenai jai beskalbiant, pradėjo **niauktis** dangus, ėmė kilt dideli debesys. Ji labai skubėjo ir jau ruošėsi grįžt namo, kad lietūs nesulytų. Išgirdus kažką **cypsint**, mergina taip sau viena ištarė:

– Bet čia dabar kas? Atrodo, kad vištytis cypsi.

Kai ištarė tą žodį, ji **atspėjo** Vištyčio vardą. Toje vietoje **atsivėrė** didžiulis ežeras. **Prarijo** ir tą merginą.

Bronislava Kerbelytė „Kai milžinai gyveno. Padavimai apie miestus, ežerus, kalnus, akmenis“

6.1 Padavimai apie Lietuvos vietas

Lietuvių padavimas **Krokų lanka**

Apie 1750 metus, **Žemaičiuose** kažkokio ežero vandeniui į orą **pasikėlus**, atsiradęs labai juodas debesis. Jis **kabojo** vienoje vietoje beveik dvi savaites. Paskui, **ūždamas** ir **kriokdamas**, vis **išgąstingesisnis** besidarydamas, jis prie **Minijos** ties **Krokų lanka** atošė. Čia gyvenantieji žmonės girdėję kelis kartus lyg iš lankos, lyg iš debesies šaukiant:

– Nugriaukit savo **trobas** ir traukit iš čia šalin, nes ta lanka turi į ežerą pavirst!

Išsigandusieji to balso žmonės su visu labu šalin **paskubo**. Viena moteriškė, duoną pakept besirengdama, **pečšluostės** išbėgusi, prieš **nesiliaujantį** debesies užimą **apmaudingai**, tarė:

– Kriokit kriokit, Krokų lankelės!

Taip buvo to debesies vardas **atmintas**. Debesis **plyšdamas** tą moterį ir kitus su visa lanka **aptvino**. Taip ir šiandien didelis Krokų ežeras tyvuliuoja.

Bronislava Kerbelytė „Kai milžinai gyveno. Padavimai apie miestus, ežerus, kalnus, akmenis“

6.1 Padavimai apie Lietuvos vietas

Lietuvių padavimas

Džiugas

Už **pusmylio** nuo kelio, einančio iš Telšių į Alsėdžius, keleivio **akis patraukia** aukštas kalnas, žmogaus rankos **supiltas**, kaip tai rodo **apvalainas kūginis pavidalas** ir žemės rūšių vienodumas visuose jo sudėties sluoksniuose. Tų apylinkių liaudis šį **piltinį** kalną vadina Džiugo kalnu, o tasai buvęs kažkoks Žemaičių **riteris**, kuris dar gyvas būdamas savo rankomis supylęs tą **piliakalnį** ir paskyręs jį sau už **kapą**. Džiugo kūnas ilgą laiką buvęs (taip žmonių padavimas sako) saugomas velnių, su kuriais kitados gyvenęs didelėje draugystėje. Su jų būtent pagalba Džiugas pridaręs **narsumo** stebuklą: pats vienas aibes **kryžiuočių** savo geležine **kuoka** išmušęs, šimtamečius ąžuolus laužęs it **nendres** ir dangų **remiančius** kalnus vertęs. Tai jis iškasęs Telšių ežerą ir prie jo pačias pirmąsias **sodybas** įkūręs.

Bronislava Kerbelytė „Kai milžinai gyveno. Padavimai apie miestus, ežerus, kalnus, akmenis“

6.1 Padavimai apie Lietuvos vietas

Žodynas

jungtuvės	Minija	pavidalas
pavirsti	Kroky lanka	piltinis
velėti	troba	riteris
skalbiniai	išsigandęs	piliakalnis
niauktis	paskubti	kapas
cypsėti	pečšluostė	narsumas
atspėti	nesiliaujantis	kryžiuočiai
atsiverti	apmaudingai	kuoka
praryti	atminti	nendrė
Žemaitija	plyšti	remiantis
pasikelti	aptvinti	sodyba
kaboti	pusmylis	
ūžti	akis patraukia	
kriokti	apvalainas	
išgąstingas	kūginis	

Padavimas – kūrinys, aiškinantis tam tikrų konkrečių istorinių ar geografinių objektų atsiradimą, pavadinimų kilmę. Tai pasakojamosios tautosakos žanras.

1. Perskaitykite padavimus, išsiaiškinkite naujus žodžius.

Raštu glaustai atsakykite į klausimus:

- Įvardykite padavimo „Mergos akmuo“ veikėjus.

- Kokia vietovė minima padavime?

- Naudodamiesi *Google* paieška, suraskite internete kitą šio padavimo variantą, paaiškinkite, kodėl motina liepė dukteriai pavirsti akmeniu?

- Ką mergina veikė prie Vištyčio upelio?

- Paaiškinkite, kuo skiriasi žodžiai vištytis ir Vištytis?

- Apie kokį geografinį Lietuvos regioną kalbama padavime „Kroky lanka“?

6.1 Padavimai apie Lietuvos vietas

- Pacituokite žodžius, kuriuos pasakiusi, moteris atspėjo Krokų lankos pavadinimą.

-
- Ar Krokų lanka yra ežeras? Savo atsakymą pagrįskite.

-
- Kokie Lietuvos miesteliai minimi padavime „Džiugas“?

-
- Apibūdinkite Džiugo kalną.

-
- Paaiškinkite žodžių junginį *piltinis kalnas*.

-
- Kas supylė Džiugo kalną?

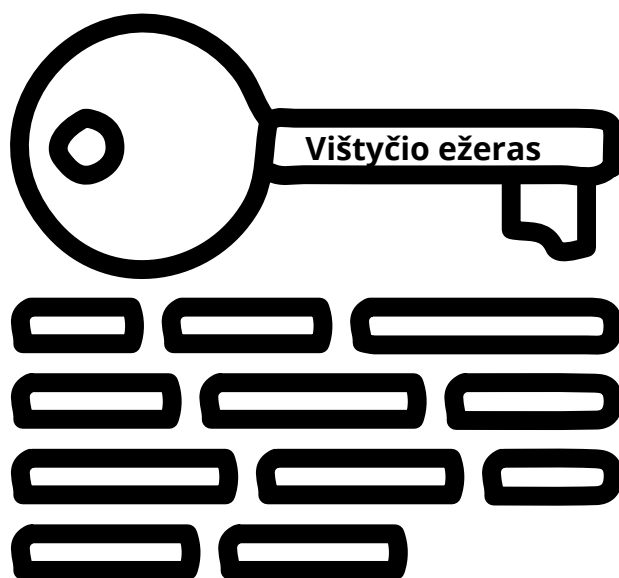
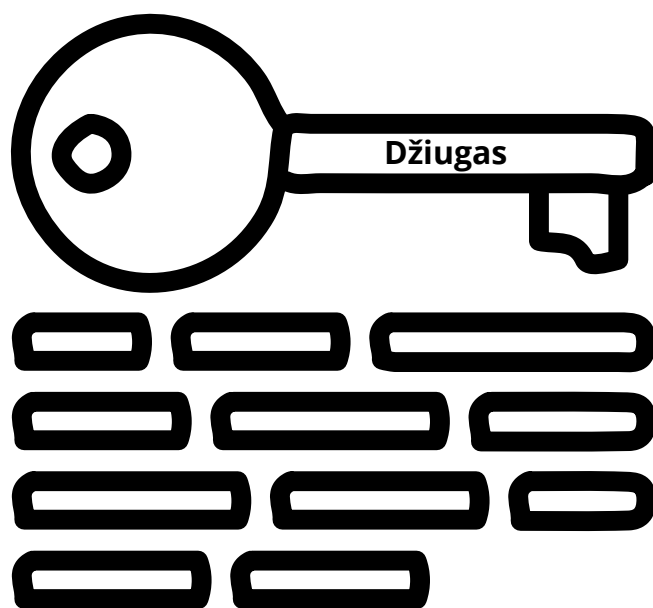
-
- Kokiam tikslui buvo supiltas piliakalnis ?

-
- Išvardykite žygdarbius, kuriuos atliko Džiugas.

-
- ! Savais žodžiais nusakykite padavimo apibrėžimą. Įrodykite, kad „Mergos akmuo“, „Vištyčio ežeras“, „Krokų lanka“ ir „Džiugas“ – padavimai.
-
-
-
-
-
-
-

6.1 Raktiniai žodžiai

2. Perskaitykite padavimus. Išrinkite ir į pateiktas schemas surašykite padavimų „Mergos akmuo“, „Vištyčio ežeras“, „Kroko lanka“, „Džiugas“ raktinius žodžius.

3. Pasirinkite vieną padavimą ir remdamiesi raktiniais žodžiais jį papasakokite.

6.1 Raktiniai žodžiai

4. Naudodamiesi *Google* žemėlapiais suraskite ir Lietuvos žemėlapyje pažymėkite šiuos geografinius objektus:

- Mergos akmuo
- Vištyčio ežeras
- Krokų lanka
- Džiugo kalnas

5. Sukurkite žemėlapių legendą.

